

ปัจจัยที่มีผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน: กรณีศึกษา ศูนย์การเรียนรู้หม้อห้อมย้อมสีธรรมชาติทุ่งไผ่ จังหวัดแพร่

มนตรี เกิดมีมูล*

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้มาตรฐานของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้หม้อห้อมย้อมสีธรรมชาติทุ่งไผ่ จังหวัดแพร่ เป็นกรณีศึกษา การศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจด้วยตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป รวมจำนวนทั้งสิ้น 150 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเดินทางไปท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้บุคคล การให้บริการของบุคลากร การรักษาความสะอาดสถานที่ การรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และความเชื่อถือในคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว ผู้วิจัยเสนอให้กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภารกิจและความสำคัญในการตรวจประเมินคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ควรจัดโครงการหรือจัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการประเมินว่ามีคุณภาพได้มาตรฐานให้มากขึ้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเพิ่มบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว ที่อยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของตน

คำสำคัญ: แหล่งท่องเที่ยว คุณภาพแหล่งท่องเที่ยว มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว ปัจจัย

* สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
118 หมู่ที่ 3 ถนนเสรีไทย แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240
อีเมล: mon_teta@hotmail.com

Factors Affecting Thai Tourists Traveling to the Accredited Tourist Attraction: A Case Study of Thung-hong Mauhom Fabric Learning Center, Phrae Province

Montree Koedmeemul*

Abstract

The aim of the research was to explore factors affecting Thai tourists on traveling to the accredited tourist attraction Thung-hong Mauhom Fabric Learning Center, Phrae Province. One hundred and fifty tourists (150 participants) who travelled to Thung-hong Mauhom Fabric Learning Center were selected as a sample group. Analysis of variance (ANOVA) were employed to analyze the data at the significance level of 0.05. The results indicate that factors affecting Thai tourists to travel to Thung-hong Mauhom Fabric Learning Center were, education level, marital status, income, service of the officer, area cleaning and environmental conservation and credit of quality and standard of attraction. The author suggests that Department of Tourism, Ministry of Tourism and Sport should enhance knowledge and awareness of the tourism quality assessment and tourism accreditation. Tourism Authority of Thailand should enhance and publicize event promoting accredited tourist attractions of Thailand should enhance and publicize events promoting accredited tourist attractions to attract more tourists. Additionally, Local Organization should provide resources to develop tourism quality and standard of tourist attractions in their area.

Keywords: Tourist Attraction, Quality of Tourist Attraction, Standard of Tourist Attraction, Factors

* Research Center, National Institute of Development Administration (NIDA)
118 Moo 3, Serithai Road, Klong-Chan, Bangkok, Bangkok 10240, THAILAND.
E-mail: mon_teta@hotmail.com

บทนำ (Introduction)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน โดยในยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ด้วยการฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เสื่อมโทรม ส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และกระแสความต้องการของตลาดโลก เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงศึกษาเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวต่าง ๆ

กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นหน่วยงานหลักของภาครัฐในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ โดยมีภารกิจหลัก คือ การส่งเสริมให้แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้รับการพัฒนา รักษา และฟื้นฟูสภาพของแหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน โดยแนวทางหนึ่งที่กรมการท่องเที่ยวได้ดำเนินการแล้ว คือ การจัดทำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว และได้ประกาศใช้เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวแล้ว จำนวน 14 มาตรฐาน (กรมการท่องเที่ยว, 2558) รวมทั้งได้ใช้เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ ในการตรวจประเมินคุณภาพ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และมีการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานให้เหมาะสมยิ่งขึ้นตามตัวชี้วัดความสำเร็จของการปฏิบัติราชการของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาอย่างต่อเนื่อง

จากความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวดังกล่าวข้างต้น และจากแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ดำเนินการโดย กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ด้วยวิธีการตรวจประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดขึ้น จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาว่า มีปัจจัยใดบ้างที่จะช่วยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยว เดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านการตรวจประเมิน ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมการท่องเที่ยวเหล่านั้น ซึ่งนอกจากจะทำให้การบริการตรวจประเมินคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว ที่ดำเนินการโดยกรมการท่องเที่ยวบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการประเมินอย่างแท้จริงแล้ว ยังส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นเกิดการพัฒนา อันเนื่องมาจากการได้รับทราบข้อมูลที่มีประโยชน์ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวในโอกาสต่อไป

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหม้อห้อมทุ่งเจริญย้อมสีธรรมชาติ จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2548 ได้รับความจดทะเบียนสหกรณ์ โดยใช้ชื่อว่า “สหกรณ์ผู้ผลิตหม้อห้อมทุ่งไธสงแปรรูป จำกัด” เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2548 ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งสิ้น 80 คน ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 291 หมู่ 5 ตำบลทุ่งไธสง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ เกิดจากการรวมกลุ่มของคนในชุมชนเพื่อการจัดการกองทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วยทุนจากทรัพยากรธรรมชาติ ทุนซึ่งเป็นความรู้ภูมิปัญญา และทุนที่เกิดจากผลผลิตในการทำหัตถกรรมสิ่งทอย้อมสี

ธรรมชาติ ซึ่งได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษหลายชั่วอายุคน ตลอดจนเป็นศูนย์การเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งทางกลุ่มได้รับรางวัลหมู่บ้านหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP VILLAGE CHAMPION (OVC) (ศูนย์การเรียนรู้ ICT ชุมชน, 2558) อีกทั้งยังได้รับการประเมินจากกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้มาตรฐานตามเกณฑ์ชี้วัด ซึ่งในแต่ละวันจะมีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก เดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสกับวิถีชีวิตและภูมิปัญญาดั้งเดิมของชาวชุมชน ในการผลิตผ้าหม้อห้อมย้อมสีธรรมชาติและอุดหนุนซื้อสินค้าของชุมชน เพื่อเป็นของที่ระลึกหรือของฝากติดมือกลับไป จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะทำการศึกษาว่า มีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวยังศูนย์การเรียนรู้แห่งนี้ของนักท่องเที่ยว ซึ่งผลการศึกษาและข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาจะมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับใช้เป็นแนวทาง และเป็นแบบอย่างของการพัฒนาสำหรับแหล่งท่องเที่ยวประเภทเดียวกันที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ (Objective)

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้มาตรฐานของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ขอบเขตของการศึกษา (Scope of Study)

การศึกษานี้ กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 150 คน ที่เดินทางไปท่องเที่ยวในศูนย์การเรียนรู้หม้อห้อมย้อมสีธรรมชาติทุ่งไผ่ จังหวัดแพร่ โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ได้มาจากการสำรวจในโครงการวิจัย เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน” ดำเนินการโดยสำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2557

วิธีการศึกษา (Methodology)

วิธีศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจด้วยตัวอย่าง (Survey Research) ประกอบด้วย การสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามในประเด็นเกี่ยวกับลักษณะภูมิหลังทางด้านประชากร ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจ และความเชื่อถือในคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว ความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวยังศูนย์การเรียนรู้หม้อห้อมย้อมสีธรรมชาติทุ่งไผ่ จังหวัดแพร่

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Processing)

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจจะถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อศึกษาปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อการเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้มาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวน Analysis of Variance (ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ .05

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ (Definitions)

นักท่องเที่ยว หมายถึง ประชาชนชาวไทยอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเป้าหมายของการศึกษา โดยต้องไม่ใช่ประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวนั้น

การเดินทางท่องเที่ยว หมายถึง จำนวนครั้งของการเดินทางจากที่พักอาศัยปกติไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นพื้นที่เป้าหมายของการศึกษา โดยมีได้มีจุดประสงค์ที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพหรือการหารายได้

ความพึงพอใจในคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจที่นักท่องเที่ยวมีต่อการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการประเมินว่ามีคุณภาพได้มาตรฐานตามเกณฑ์ชี้วัดของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ความเชื่อถือในคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการสมควรได้รับการประเมินว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้มาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้น ตามเกณฑ์ชี้วัดของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

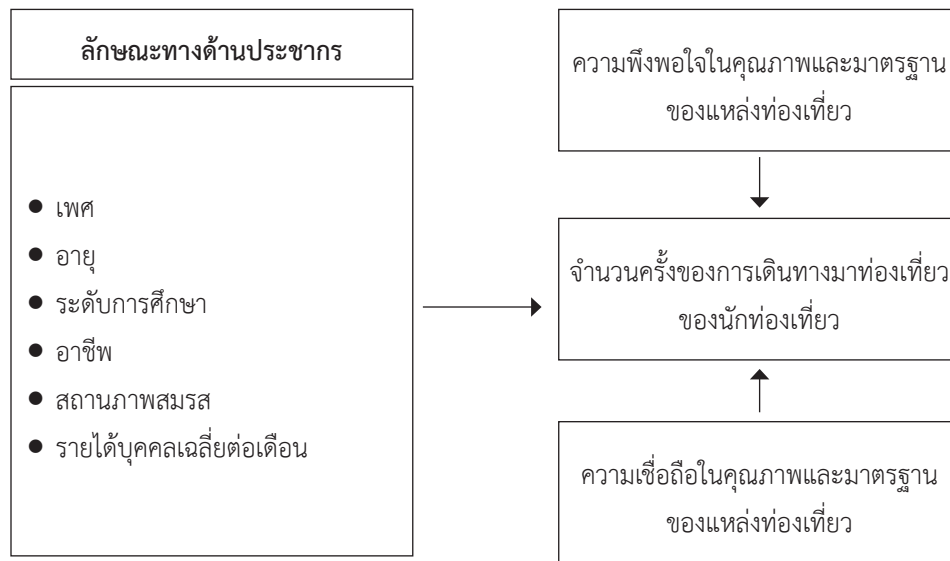
การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (Literature Review)

จากการรวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการเดินทางท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่ประเด็นการศึกษามักจะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจหรือปัจจัยจูงใจ ที่ทำให้เกิดการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในลักษณะกรณีศึกษาของแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะแห่ง และเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการมีผลของปัจจัยลักษณะภูมิหลังทางด้านประชากร เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส ฯลฯ อาทิเช่น งานวิจัยของ ปิยะวดี หิริกมล (2545) ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย ซึ่งพบว่า อายุและสถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์กับมูลเหตุจูงใจในการตัดสินใจเดินทางไปท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรศินัย นัยนานนท์ (2549) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอุทยานแห่งชาติเอราวัณ ซึ่งพบว่า อายุ รายได้ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และภูมิภคานา มีผลต่อการเดินทางไปท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พูลผล แพทอง (2554) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวธรรมชาติและการผจญภัยในจังหวัดปราจีนบุรีของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่พบว่า เพศ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ อติกานต์ ไพโรจน์พิริยะกุล และ สุชาติ ทวีพรปฐมกุล (2553) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง ที่พบว่า เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางไปท่องเที่ยว และบางส่วนยังสอดคล้องกับงาน

วิจัยของ บุญเหลือ มีประวัติ (2553) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยของแรงแรงจูงใจที่มีต่อการท่องเที่ยวพระราชวังบางปะอินของนักท่องเที่ยวชาวไทย และพบว่า รายได้ มีผลต่อแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่พระราชวัง แต่งานวิจัยของ อติกานต์ และ สุชาติ ยังพบประเด็นของผลการศึกษาเพิ่มเติมอีกว่า นอกจากปัจจัยลักษณะภูมิหลังทางด้านประชากรแล้ว ปัจจัยด้านการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจ ได้แก่ ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยด้านการให้บริการเสริม ปัจจัยด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์ และปัจจัยด้านบุคลากร ซึ่งผลการศึกษาในประเด็นนี้บางส่วนสอดคล้องกับการศึกษาของ วาสนา สุวรรณวิจิตร (2557) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย - มาเลเซีย - ไทย (IMT - GT) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลระดับมากต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้แก่ ปัจจัยด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย ด้านความสะดวก ด้านการบริการ ด้านราคา และด้านภาพลักษณ์ อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า มีงานวิจัยบางเรื่องที่ไม่พบการมีผลของปัจจัยลักษณะภูมิหลังทางด้านประชากรใด ๆ ต่อการเดินทางท่องเที่ยว เช่น งานวิจัยของ ลีชัย ปัญญาวงศ์งาม (2553) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่พบการมีผลของปัจจัยลักษณะภูมิหลังทางด้านประชากร แต่พบว่า ปัจจัยด้านคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว ปัจจัยด้านการบริการ ปัจจัยด้านที่พัก ปัจจัยด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม และปัจจัยด้านอาหาร มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเดินทางมาท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร เช่นเดียวกันลดดา แสนคำเรือง และ กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ (2556) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยว กรณีศึกษาการท่องเที่ยวในจังหวัดเลย และพบว่า ลักษณะภูมิหลังทางด้านประชากรไม่มีผลต่ออุปสงค์ของการท่องเที่ยว

กรอบแนวคิดในการศึกษา (Conceptual Framework)

จากการรวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยว จะเห็นได้ว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ พบว่า ปัจจัยลักษณะภูมิหลังทางด้านประชากรที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส และรายได้บุคคล ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดที่จะทำการศึกษาถึงการมีผลของปัจจัยเหล่านี้ต่อความนิยมในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม นอกจากปัจจัยลักษณะภูมิหลังทางด้านประชากรแล้ว เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นตัวอย่างของการศึกษาครั้งนี้ คือ ศูนย์การเรียนรู้หม้อห้อมย้อมสีธรรมชาติทุ่งไธ้ง จังหวัดแพร่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการประเมินว่ามีคุณภาพได้มาตรฐาน ตามเกณฑ์ชีวิตของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประจำปี 2555 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการมีผลของสภาพปัจจัยในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว และความเชื่อถือในคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว ที่มีต่อการเดินทางไปท่องเที่ยวแห่งนี้ของนักท่องเที่ยวอีกด้วย จึงกำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษาไว้ ดังนี้

สมมติฐานของการศึกษา (Hypothesis)

จากกรอบแนวคิดในการศึกษาผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการศึกษา ดังนี้

- สมมติฐานที่ 1:** เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส รายได้บุคคล มีผลต่อความแตกต่างของจำนวนครั้งในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว
- สมมติฐานที่ 2:** ความพึงพอใจในคุณภาพและมาตรฐานด้านความสะดวกในการเดินทาง การให้บริการของบุคลากร การรักษาความสะอาดของสถานที่ การบริหารจัดการระบบสาธารณูปโภค การรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และการจัดร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม มีผลต่อความแตกต่างของจำนวนครั้งในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว
- สมมติฐานที่ 3:** ความเชื่อถือในคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวมีผลต่อความแตกต่างของจำนวนครั้งในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ตัวแปรในการศึกษา (Variables)

1. ความพึงพอใจในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เป็นตัวแปรที่วัดความรู้สึกพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความสะดวกในการเดินทาง การให้บริการของบุคลากร การรักษาความสะอาดของสถานที่ การบริหารจัดการระบบสาธารณูปโภค การรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และการจัดการร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม เป็นตัวแปรที่มีมาตรวัดในระดับอันดับ (Ordinal Scale) คือ การให้ผู้ตอบเลือกคำตอบระดับความพึงพอใจ 4 ระดับ ได้แก่ พอใจมาก ค่อนข้างพอใจ ไม่ค่อยพอใจ และไม่พอใจเลย ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้หลีกเลี่ยงการกำหนดคำตอบในระดับ

ปานกลาง เนื่องจากต้องการผลการศึกษเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ที่มีความชัดเจนว่ามีความพึงพอใจหรือไม่ในระดับใด ซึ่งจะทำให้สามารถนำผลการศึกษานี้ไปใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวต่อไปได้

2. ความเชื่อถือในคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว เป็นตัวแปรที่วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับการเห็นด้วยว่า แหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้สมควรเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการประเมินว่ามีคุณภาพได้มาตรฐานจากกรรมการท่องเที่ยวหรือไม่ เป็นตัวแปรที่มีมาตรวัดในระดับแบ่งกลุ่ม (Nominal Scale) คือ การให้ผู้ตอบแสดงความเห็นว่าควรหรือไม่ควร

3. จำนวนครั้งในการเดินทางของนักท่องเที่ยว เป็นตัวแปรที่วัดความนิยมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเป้าหมายของการศึกษา เป็นตัวแปรที่มีการวัดในระดับอัตราส่วน (Ratio Scale) คือ การให้ผู้ตอบระบุจำนวนครั้งที่เคยเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้น โดยนับตั้งแต่เริ่มมีการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนหม้อห้อมย้อมสีธรรมชาติ คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548

4. ลักษณะทางด้านประชากร ตัวแปรในกลุ่มนี้มีอยู่ทั้งสิ้น 6 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะภูมิหลังทางด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคม ของผู้ให้ข้อมูล ตัวแปรนี้ ได้แก่

- 1) เพศ เป็นตัวแปรที่มีการวัดในระดับกลุ่ม (Nominal Scale) แบ่งออกเป็นชายและหญิง
- 2) อายุ เป็นตัวแปรที่มีการวัดในระดับอัตราส่วน (Ratio Scale) โดยวัดอายุเป็นจำนวนปี แต่ในการนำมาวิเคราะห์ครั้งนี้ได้มีการจัดกลุ่มข้อมูลใหม่เป็นระดับกลุ่ม (Nominal Scale) โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ อายุไม่เกิน 30 ปี อายุระหว่าง 31-40 ปี อายุระหว่าง 41-50 ปี และอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป
- 3) ระดับการศึกษา เป็นตัวแปรที่มีการวัดในระดับกลุ่ม (Nominal Scale) แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ระดับไม่เกินชั้นประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ระดับอนุปริญญา/ปวส./ปวท. และระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า
- 4) อาชีพ เป็นตัวแปรที่มีการวัดในระดับกลุ่ม (Nominal Scale) แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ ราชการ/รัฐวิสาหกิจ พนักงานเอกชน เจ้าของกิจการ/อิสระ/ค้าขาย รับจ้างทั่วไป แม่บ้าน/พ่อบ้าน/ว่างงาน นักเรียน/นักศึกษา และอื่น ๆ
- 5) สถานภาพสมรส เป็นตัวแปรที่มีการวัดในระดับกลุ่ม (Nominal Scale) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ โสด สมรส และอื่น ๆ
- 6) รายได้บุคคลเฉลี่ยต่อเดือน เป็นตัวแปรที่มีการวัดในระดับกลุ่ม (Nominal Scale) แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ไม่มีรายได้ ไม่เกิน 10,000 บาท 10,001-25,000 บาท และมากกว่า 25,000 บาท

ผลการศึกษา (Results)

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน: กรณีศึกษา ศูนย์การเรียนรู้หม้อห้อมย้อมสีธรรมชาติทุ่งไผ่ จังหวัดแพร่” ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการศึกษา

ไว้ 3 สมมติฐาน เพื่อทดสอบปัจจัยที่มีผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การทดสอบ t และ F ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งผลของการทดสอบสมมติฐานในแต่ละข้อปรากฏผล ดังนี้

การทดสอบสมมติฐานที่ 1: เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส รายได้บุคคล มีผลต่อความแตกต่างของจำนวนครั้งในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 1.1: ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส และรายได้บุคคล (Mean and Standard Deviation of Sample Groups' Number of Traveling by Sex, Age, Education Level, Occupation, Marital Status and Income)

ลักษณะทางด้านประชากร	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน		
เพศ				t = .929	Sig. = 0.648
ชาย	57	4.63	5.05		
หญิง	93	3.89	4.15		
อายุ				F = 1.768	Sig = 0.156
อายุไม่เกิน 30 ปี	26	2.88	4.13		
อายุ 31-40 ปี	44	3.59	3.72		
อายุ 41-50 ปี	39	4.67	4.67		
อายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป	41	5.15	5.18		
รวม	150	4.17	4.51		
ระดับการศึกษา				F = 5.602	Sig. = 0.001*
ไม่เกินระดับประถมศึกษา	37	4.81	4.31		
มัธยมศึกษา/ปวช.	28	6.68	6.86		
อนุปริญญา/ปวส./ปวท.	20	2.90	2.95		
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	62	2.97	3.01		
รวม	147	4.13	4.51		
อาชีพ				F = 1.569	Sig. = 0.172
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	32	3.13	3.06		
พนักงานเอกชน	19	4.79	5.58		

ตารางที่ 1.1: ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส และรายได้บุคคล (Mean and Standard Deviation of Sample Groups' Number of Traveling by Sex, Age, Education Level, Occupation, Marital Status and Income)

ลักษณะทางด้านประชากร	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
เจ้าของกิจการ/อิสระ/ค้าขาย	57	2.68	2.68
รับจ้างทั่วไป	21	4.86	4.62
แม่บ้าน/พ่อบ้าน ว่างาน	10	3.30	3.59
นักศึกษา/นักเรียน			
อื่น ๆ	11	6.09	4.03
รวม	150	4.17	4.51
สถานภาพสมรส			F = 3.601 Sig. = 0.030*
โสด	33	2.33	2.30
สมรส	109	4.69	4.97
อื่น ๆ	7	4.71	2.87
รวม	149	4.17	4.52
รายได้บุคคล			F = 4.663 Sig. = 0.004*
ไม่มีรายได้	14	5.21	3.96
ไม่เกิน 10,000 บาท	38	6.24	7.00
10,001-25,000 บาท	46	3.17	2.93
มากกว่า 25,000 บาท	52	3.27	2.67
รวม	150	4.17	4.51

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรลักษณะภูมิหลังทางด้านประชากรที่มีผลต่อความแตกต่างของจำนวนครั้งในการเดินทางไปท่องเที่ยวที่ศูนย์การเรียนรู้หม้อห้อมย้อมสีธรรมชาติทุ่งโฮ้งของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ระดับการศึกษา (F = 5.602, Sig. = 0.001) สถานภาพสมรส (F = 3.601, Sig. = 0.030) และรายได้บุคคล (F = 4.663, Sig. = 0.004)

ตารางที่ 1.2: การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (Comparison between Sample Groups' Number of Traveling by Education Level, Scheffe' Method)

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ไม่เกินระดับ ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา/ ปวช.	อนุปริญญา/ ปวส./ปวท.	ปริญญาตรี หรือสูงกว่า
		4.81	6.68	2.90	2.97
ไม่เกินระดับประถมศึกษา	4.81	-	1.87	1.91	1.84
มัธยมศึกษา/ปวช.	6.68		-	3.78*	3.71*
อนุปริญญา/ปวส./ปวท.	2.90			-	0.07
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	2.97				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อทดสอบความแตกต่างของจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' พบว่า กลุ่มระดับการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. มีค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวมากกว่ากลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า และกลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส./ปวท.

ตารางที่ 1.3: การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรสเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (Comparison between Sample Groups' Number of Traveling by Marital Status, Scheffe' Method)

สถานภาพสมรส	ค่าเฉลี่ย	โสด	สมรส	อื่น ๆ
		2.33	4.69	4.71
โสด	4.81	-	2.36*	2.38
สมรส	6.68		-	0.02
อื่น ๆ	2.97			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อทดสอบความแตกต่างของจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรสเป็นรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe' พบว่า กลุ่มสถานภาพสมรสที่มีค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มผู้ที่สมรสแล้ว มีค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวมากกว่ากลุ่มผู้ที่ยังเป็นโสด

ตารางที่ 1.4: การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่าง จำแนกตามระดับรายได้บุคคลเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (Comparison between Sample Groups' Number of Traveling by Income, Scheffe' Method)

ระดับรายได้บุคคล	ค่าเฉลี่ย	ไม่มีรายได้	ไม่เกิน 10,000 บาท	10,001-25,000 บาท	มากกว่า 25,000 บาท
		5.21	6.24	3.17	3.27
ไม่มีรายได้	5.21	-	1.03	2.04	1.94
ไม่เกิน 10,000 บาท	6.24		-	3.07*	2.97*
10,001-25,000 บาท	3.17			-	0.10
มากกว่า 25,000 บาท	3.27				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อทดสอบความแตกต่างของจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่าง จำแนกตามระดับรายได้บุคคลเป็นรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe' พบว่า กลุ่มระดับรายได้บุคคลที่มีค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มผู้ที่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท มีค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวมากกว่ากลุ่มผู้ที่มีรายได้มากกว่า 25,000 บาท และกลุ่มผู้ที่มีรายได้ระหว่าง 10,001-25,000 บาท

การทดสอบสมมติฐานที่ 2: ความพึงพอใจในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้านความสะดวกในการเดินทาง การให้บริการของบุคลากร การรักษาความสะอาดของสถานที่ การบริหารจัดการระบบสาธารณูปโภค การรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และการจัดร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม มีผลต่อความแตกต่างของจำนวนครั้งในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 2.1: ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่าง จำแนกตามระดับความพึงพอใจในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้านต่าง ๆ (Mean and Standard Deviation of Sample Groups' Number of Traveling by Attraction Management Satisfaction)

ความพึงพอใจในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ความสะดวกในการเดินทาง			F = .522 Sig. = 0.595
พอใจมาก	39	4.51	4.38
ค่อนข้างพอใจ	105	4.14	4.67
ไม่ค่อยพอใจ	6	2.50	1.04
ไม่พอใจเลย	0	0.00	0.00
รวม	150	4.17	4.51

ตารางที่ 2.1: ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่าง จำแนก ตามระดับความพึงพอใจในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้านต่างๆ (ต่อ) (Mean and Standard Deviation of Sample Groups' Number of Traveling by Attraction Management Satisfaction) (ต่อ)

ความพึงพอใจในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน		
การให้บริการของบุคลากร				F = 5.862	Sig. = 0.004*
พอใจมาก	15	7.60	6.85		
ค่อนข้างพอใจ	122	3.94	4.18		
ไม่ค่อยพอใจ	13	2.38	1.80		
ไม่พอใจเลย	0	0.00	0.00		
รวม	150	4.17	4.51		
การรักษาความสะอาดของสถานที่				F = 7.106	Sig. = 0.001*
พอใจมาก	24	7.08	5.49		
ค่อนข้างพอใจ	121	3.71	4.15		
ไม่ค่อยพอใจ	5	1.40	0.89		
ไม่พอใจเลย	0	0.00	0.00		
รวม	150	4.17	4.51		
การบริหารจัดการระบบสาธารณูปโภค				F = 0.250	Sig. = 0.779
พอใจมาก	9	4.89	3.37		
ค่อนข้างพอใจ	139	4.15	4.60		
ไม่ค่อยพอใจ	2	2.50	2.12		
ไม่พอใจเลย	0	0.00	0.00		
รวม	150	4.17	4.51		
การรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว				F = 4.871	Sig. = 0.009*
พอใจมาก	21	6.81	5.96		
ค่อนข้างพอใจ	122	3.84	4.19		
ไม่ค่อยพอใจ	7	2.14	1.21		
ไม่พอใจเลย	0	0.00	0.00		
รวม	150	4.17	4.51		

ตารางที่ 2.1: ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่าง จำแนกตามระดับความพึงพอใจในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (ต่อ) (Mean and Standard Deviation of Sample Groups' Number of Traveling by Attraction Management Satisfaction) (ต่อ)

ความพึงพอใจในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม			F = 2.626 Sig. = 0.053
พอใจมาก	18	5.44	3.98
ค่อนข้างพอใจ	99	4.56	5.10
ไม่ค่อยพอใจ	29	2.31	1.31
ไม่พอใจเลย	4	2.50	1.29
รวม	150	4.17	4.51

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความพึงพอใจในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลต่อความแตกต่างของจำนวนครั้งที่เคยเดินทางไปท่องเที่ยวที่ศูนย์การเรียนรู้หม้อห้อมย้อมสีธรรมชาติทุ่งโฮ้ง ได้แก่ การให้บริการของบุคลากร (F = 5.862, Sig. = 0.004) การรักษาความสะอาดของสถานที่ (F = 7.106, Sig. = 0.001) การรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว (F = 4.871, Sig. = 0.009) และการจัดร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม (F = 2.626, Sig. = 0.053)

ตารางที่ 2.2: การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่าง จำแนกตามระดับความพึงพอใจในการให้บริการของบุคลากรเป็นรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe' (Comparison between Sample Groups' Number of Traveling by Service of the Officer Satisfaction, Scheffe' Method)

ระดับความพึงพอใจในการให้บริการของบุคลากร	ค่าเฉลี่ย	พอใจมาก 7.60	ค่อนข้างพอใจ 3.94	ไม่ค่อยพอใจ 2.38
พอใจมาก	7.60	-	3.66*	5.22*
ค่อนข้างพอใจ	3.94		-	1.56
ไม่ค่อยพอใจ	2.38			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อทดสอบความแตกต่างของจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่าง จำแนกตามระดับความพึงพอใจในการให้บริการของบุคลากรเป็นรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe' พบว่า กลุ่มระดับความพึงพอใจในการให้บริการของบุคลากร ที่มีค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มผู้ที่พอใจมากมีค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวมากกว่ากลุ่มผู้ที่ค่อนข้างพอใจ และไม่ค่อยพอใจ

ตารางที่ 2.3: การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่าง จำแนกตามระดับความพึงพอใจในการรักษาความสะอาดของสถานที่เป็นรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe' (Comparison between Sample Groups' Number of Traveling by Area Cleaning Satisfaction, Scheffe' Method)

ระดับความพึงพอใจการรักษา ความสะอาดของสถานที่	ค่าเฉลี่ย	พอใจมาก 7.08	ค่อนข้างพอใจ 3.71	ไม่ค่อยพอใจ 1.40
พอใจมาก	7.08	-	3.37*	5.68*
ค่อนข้างพอใจ	3.71		-	2.31
ไม่ค่อยพอใจ	1.40			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อทดสอบความแตกต่างของจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่าง จำแนกตามระดับความพึงพอใจในการรักษาความสะอาดของสถานที่เป็นรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe' พบว่า กลุ่มระดับความพึงพอใจในการรักษาความสะอาดของสถานที่ ที่มีค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มผู้ที่พอใจมากมีค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวมากกว่ากลุ่มผู้ที่ค่อนข้างพอใจ และไม่ค่อยพอใจ

ตารางที่ 2.4: การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่าง จำแนกตามระดับความพึงพอใจในการรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเป็นรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe' (Comparison between Sample Groups' Number of Traveling by Environmental Conservation Satisfaction, Scheffe' Method)

ระดับความพึงพอใจการรักษา สภาพแวดล้อม	ค่าเฉลี่ย	พอใจมาก 6.81	ค่อนข้างพอใจ 3.84	ไม่ค่อยพอใจ 2.14
พอใจมาก	6.81	-	2.97*	4.67*
ค่อนข้างพอใจ	3.84		-	1.70
ไม่ค่อยพอใจ	2.14			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อทดสอบความแตกต่างของจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่าง จำแนกตามระดับความพึงพอใจในการรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเป็นรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe' พบว่า กลุ่มระดับความพึงพอใจในการรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ที่มีค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มผู้ที่พอใจมากมีค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวมากกว่ากลุ่มผู้ที่ค่อนข้างพอใจ

การทดสอบสมมติฐานที่ 3: ความเชื่อถือในคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลต่อความแตกต่างของจำนวนครั้งในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 3: ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวของตัวอย่าง จำแนกตามความเชื่อถือในคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว (Mean and Standard Deviation of Sample Groups' Number of Traveling by Credit of Quality and Standard of Attraction Satisfaction)

ความเชื่อถือในคุณภาพและมาตรฐาน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ความเชื่อถือในคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว $t = 3.447$ $Sig = 0.001^*$			
สมควรได้รับการประเมินว่ามีคุณภาพได้มาตรฐาน	120	4.61	4.80
ไม่สมควรได้รับการประเมินว่ามีคุณภาพได้มาตรฐาน	30	2.43	2.48

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความเชื่อถือในคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว มีผลต่อความแตกต่างของจำนวนครั้งที่เคยเดินทางไปท่องเที่ยวที่ศูนย์การเรียนรู้หม้อห้อมย้อมสีธรรมชาติทุ่งไผ่ ($t = 2.398$, $Sig. = 0.014$) โดยผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยว่า ศูนย์การเรียนรู้หม้อห้อมย้อมสีธรรมชาติทุ่งไผ่ จังหวัดแพร่ สมควรได้รับการประเมินว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน มีค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งที่เคยเดินทางไปท่องเที่ยวสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นด้วย

บทสรุปและการอภิปรายผลการศึกษา (Conclusion)

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน: กรณีศึกษา ศูนย์การเรียนรู้หม้อห้อมย้อมสีธรรมชาติทุ่งไผ่ จังหวัดแพร่” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้มาตรฐานของนักท่องเที่ยวชาวไทย ผลการศึกษา พบว่า ตัวแปรลักษณะภูมิหลังทางด้านประชากรที่มีผลต่อความแตกต่างของจำนวนครั้งในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่ศูนย์การเรียนรู้หม้อห้อมย้อมสีธรรมชาติทุ่งไผ่ จังหวัดแพร่ ได้แก่ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้บุคคล ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีศนีย์ นัยนานนท์ (2550) ที่พบว่า รายได้ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษา เป็นตัวแปรส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเอราวัณ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พูลผล แพทอง (2554) ที่พบว่า รายได้ ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรส เป็นตัวแปรส่วนหนึ่ง

ที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดปราจีนบุรี นอกจากนี้ ผลการศึกษาบางส่วนยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติกานต์ ไพโรจน์พิริยะกุล และสุชาติ ทวีพรปฐมกุล (2553) ที่พบว่า ระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นตัวแปรส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางไปท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้กลับไม่พบว่า อายุ มีผลต่อการเดินทางของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยหลายเรื่อง อาทิเช่น งานวิจัยของ ปิยะวดี หิริกมล (2545) งานวิจัยของ ปรีศนีย์ นัยนานนท์ (2550) และงานวิจัยของ พูลผล แพทอง (2554) ซึ่งงานวิจัยเหล่านี้ล้วนพบว่า อายุ มีผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวทั้งสิ้น สำหรับตัวแปรด้านความพึงพอใจในการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อความแตกต่างของจำนวนครั้งในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่ศูนย์การเรียนรู้หม้อห้อมย้อมสีธรรมชาติทุ่งไธ้ง ได้แก่ การให้บริการของบุคลากร การรักษาความสะอาดของสถานที่ การรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และการจัดร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งสอดคล้องบางส่วนกับงานวิจัยของ อติกานต์ ไพโรจน์พิริยะกุล และสุชาติ ทวีพรปฐมกุล (2553) ที่พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากร เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว และสอดคล้องบางส่วนกับงานวิจัยของ ลีชัย ปัญญาวงศ์งาม (2553) ที่พบว่า ปัจจัยด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและปัจจัยด้านอาหาร เป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ในขณะที่ตัวแปรด้านความเชื่อถือในคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งการศึกษานี้พบว่า มีผลต่อความแตกต่างของจำนวนครั้งในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่ศูนย์การเรียนรู้หม้อห้อมย้อมสีธรรมชาติทุ่งไธ้งของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลีชัย ปัญญาวงศ์งาม (2553) ที่พบว่า ปัจจัยด้านคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครของนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ (Suggestion)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภารกิจและความสำคัญในการตรวจประเมินคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวให้แก่ประชาชน เนื่องจากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ความเชื่อถือในคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว มีผลต่อจำนวนครั้งของการเดินทางไปท่องเที่ยวที่ศูนย์การเรียนรู้หม้อห้อมย้อมสีธรรมชาติทุ่งไธ้ง

2. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ควรจัดโครงการหรือจัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการประเมินว่ามีคุณภาพได้มาตรฐานให้มากขึ้น เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพในแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินหรือยังไม่ได้รับการประเมิน นอกจากนี้ ยังเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของรัฐบาล

3. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ควรเพิ่มบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของตน เช่น การสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็น เนื่องจากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ความพึงพอใจในการบริหารจัดการบางด้าน เช่น การรักษาความสะอาดของสถานที่ การอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว การจัดร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม มีผลต่อจำนวนครั้งที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวที่ศูนย์การเรียนรู้หม้อห้อมย้อมสีธรรมชาติ ทุ่งไผ่ ซึ่งประเด็นเหล่านี้หากอาศัยเพียงความร่วมมือของคนในชุมชน หรือต้องอาศัยพึ่งพาการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องโดยตรง อาจไม่เพียงพอและทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวกับความพึงพอใจและความเชื่อถือในคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว ตามเกณฑ์ชี้วัดของ กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งอาจไม่ครอบคลุมปัจจัยอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยทางด้านการตลาด เช่น คุณภาพสินค้า ราคาสินค้า การส่งเสริมสินค้าและบริการ ตลอดจนบริการเสริมต่าง ๆ เป็นต้น ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไป จึงควรเพิ่มการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). *มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวไทย*. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2558. จาก www.tourism.go.th
- ชลดา แสนคำเรือง และ กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยว: กรณีศึกษา การท่องเที่ยวในจังหวัดเลย. *วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ*. 3(4): 223-242.
- บุญเหลือ มีประวัติ. (2553). *ปัจจัยของแรงจูงใจที่มีต่อการท่องเที่ยวพระราชวังบางปะอินของนักท่องเที่ยวชาวไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- ปรีศนีย์ นัยนานนท์. (2549). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอุทยานแห่งชาติเอราวัณ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปิยะวดี หิริกมล. (2545). *พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พูลพล แพทอง. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวธรรมชาติและผลการผจญภัยในจังหวัดปราจีนบุรีของนักท่องเที่ยวชาวไทย*. งานนิพนธ์หลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ลีชัย ปัญญาวงศ์งาม (2553). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร*. รายงานการวิจัยโดยได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.
- วาสนา สุวรรณจิตร. (2557). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT): ศึกษาเฉพาะในเขตพื้นที่ฝ่ายไทย*. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย*. 9(1): 18-33.
- ศูนย์การเรียนรู้ ICT ชุมชน เพื่อพ่อหลวง ตำบลทุ่งไธ้ง จังหวัดแพร่. (2558). *สินค้า*. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2558. จาก www.icthunghong.com
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อดิگانต์ ไพโรจน์พิริยะกุล. และ สุชาติ ทวีพรปฐมกุล. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Translated Thai References

- Department of Tourism, Ministry of Tourism and Sports. (2015). *Destination Standard*. Retrieved June 8, 2015, from web site www.tourism.go.th
- Hirikamol, Piyawadee. (2002). *Thai Tourist Behavior on Sukhothai Province Tourism*. Unpublished Master's Thesis, Sukhothaitammarat University.
- ICT Thunghong Phrae. (2015). *E-catalogue*. Retrieved June 8, 2015, from web site www.icthunghong.com.
- Meeprawat, Boonluer. (2010). *Motivating Factors Affecting on Bang Pa – In Palace Tourism of Thai Tourists*. Unpublished Master's Thesis, Valaya Alongkorn Rajabhat University.
- Naiyananon, Pratsanee. (2006). *Effectiveness to the Tourism and the Tourists Behavior in Erawan National Park*. Unpublished Master's Thesis. Naresuan University.
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2012). *The Eleventh National Economic And Social Development Plan (2012-2016)*. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Board.
- Paethong, Poolpol. (2011). *The Factors Influencing to the Thai Tourist's Decision to Consumer Nature and Adventure Tourism in Prachinburi Province*. Unpublished Master's Thesis. Burapa University.
- Pairojpiriyakul, Atikarn and Taweepornpathomgul, Suchart. (2012). *Factors Affecting Thai*

Tourists' Decision to Visit Muang Luang Prabang. Unpublished Master's Thesis.
Chulalongkorn University.

Panyawongngam, Leechai. (2011). *Factors Influencing Tourism Industry in Bangkok.* Bangkok:
Rajamangala University of Technology Krungthep.

Sankamrueng, Cholada and Kongsawaskiet, Kittiphan. (2013). Factors Affecting Tourism
Demand : Case Study of Tourism in Loey. *Journal of Finance, Investment, Marketing
and Business Management.* 3(4): 223-242.

Suwanvigitt, Wassana. (2014). Factors Influencing Tourists' Decision Making to Travel to
Indonesia – Malaysia – Thailand Growth Triangle (IMT – GT): Only Within Thailand
Area. *Journal of Thai Hospitality and Tourism. Journal of Hospitality and Tourism.*
9(1): 18-33.